

Briselē, 20.5.2020.
COM(2020) 537 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

Portugāle

**Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 126. panta 3. punktu sagatavotais
ziņojums**

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

Portugāle

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 126. panta 3. punktu sagatavotais ziņojums

1. IEVADS

2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Šī klauzula, kuru veido Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punkts, 6. panta 3. punkts, 9. panta 1. punkts un 10. panta 3. punkts un Regulas (EK) Nr. 1467/97 3. panta 5. punkts un 5. panta 2. punkts, atvieglo budžeta politikas koordināciju nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Komisija savā paziņojumā puda Padomei viedokli, ka pašreizējos apstākļos, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 uzliesmojuma dēļ, ir pieļaujams iedarbināt šo klauzulu. Dalībvalstu finanšu ministri 2020. gada 23. martā piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ja tas neapdraud fiskālo stabilitāti vidējā termiņā. Attiecībā uz korektīvo daļu Padome uz Komisijas ieteikuma pamata var arī nolemt pieņemt pārskatītu fiskālo trajektoriju. Vispārējā izņēmuma klauzula neaptur Stabilitātes un izaugsmes pakta paredzētās procedūras. Tā ļauj dalībvalstīm atkāpties no budžeta prasībām, kas tiktu piemērotas parastā situācijā, un vienlaikus dod iespēju Komisijai un Padomei veikt vajadzīgos politikas koordinācijas pasākumus pakta ietvaros.

Dati, kurus Portugāles iestādes paziņoja 2020. gada 31. martā un kurus pēc tam apstiprināja Eurostat¹, liecina, ka vispārējās valdības bilance Portugālē 2019. gadā uzrādīja pārpalikumu 0,2 % apmērā no IKP, savukārt vispārējās valdības bruto parāda attiecība pret IKP bija 117,7 %. Saskaņā ar paziņotajiem datiem Portugāle plānoja vispārējās valdības budžeta pārpalikumu 0,2 % apmērā no IKP 2020. gadā – balstoties uz 2020. gada valsts budžetu, kas tika pieņemts pirms Covid-19 pandēmijas uzliesmojuma —, savukārt tika prognozēts, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies līdz 114,9 %. Portugāles 2020. gada stabilitātes programmā, kas netika iesniegta Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. panta 1. punktā noteiktajā termiņā, nebija iekļauta plānotā vispārējās valdības budžeta bilance 2020. gadam.

Pretstatā paziņotajiem datiem saskaņā ar Komisijas 2020. gada pavasara prognozi, kas cita starpā atspoguļo paredzamo Covid-19 pandēmijas ietekmi uz ekonomiku un budžetu, vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā tiek prognozēts 6,5 % apmērā no IKP, savukārt vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP palielināsies līdz 131,6 %. Visi pieejamie pierādījumi, tostarp Portugāles iestāžu sniegtie paziņojumi par budžeta politikas reaģēšanas tvērumu uz nopietnu ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, norāda uz vispārējās valdības budžeta deficītu, kas 2020. gadā ievērojami pārsniedz Līgumā noteikto atsauces vērtību – 3 % no IKP. Komisija savā 2020. gada 7. maija vēstulē aicināja Portugāles iestādes precizēt 2020. gadam plānotā vispārējās valdības budžeta deficīta apmēru. Savā

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f>.

2020. gada 13. maija vēstulē Portugāles iestādes nesniedza pieprasīto precizējumu un norādīja uz ārkārtas apstākļiem saistībā ar Covid-19 pandēmiju. Ņemot vērā minētos faktorus, Komisija uzskata, ka tās pašreizējā prognoze par vispārējās valdības budžeta deficītu 6,5 % apmērā no IKP 2020. gadā ir pirmšķietami pietiekams un pārliecinošs pierādījums, ka pastāv Līguma 126. panta 2. punkta a) apakšpunktā definētais pārmērīga budžeta deficīts.

Tāpēc Komisija, ņemot vērā iepriekš minēto, ir sagatavojusi šo ziņojumu, kurā analizēta Portugāles atbilstība Līgumā noteiktajam deficīta un parāda kritērijam. Tajā ņemti vērā visi būtiskie faktori un pienācīgi ņemts vērā lielais ekonomikas satricinājums, kas saistīts ar Covid-19 pandēmiju.

Tabula 1. Vispārējās valdības budžeta deficīts un parāds (% no IKP)

		2016	2017	2018	2019	2020	2021
						COM	COM
Deficīta kritērijs	Vispārējās valdības budžeta bilance	-1,9	-3,0	-0,4	0,2	-6,5	-1,8
Parāda kritērijs	Vispārējās valdības bruto parāds	131,5	126,1	122,0	117,7	131,6	124,4
	Starpība uz parāda samazināšanas ieviešanu	EDP	n.r.	n.r.	n.r.	3,5	-0,2
	Izmaiņas strukturālajā bilancē	0,4	0,4	0,7	0,4	n.r.	n.r.
	Pieprasītā MLSA	EDP	0,0	-0,3	-1,8	n.r.	n.r.

Piezīme. MLSA ir "minimālā lineārā strukturālā korekcija". EDP ir "pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra", un n.r. ir "nepiemēro".

Avots: Eurostat, Eiropas Komisijas 2020. gada pavasara prognoze.

2. DEFICĪTA KRITĒRIJS

Saskaņā ar Komisijas 2020. gada pavasara prognozi ir paredzams, ka Portugāles vispārējās valdības bilance būs deficīts 6,5 % apmērā no IKP 2020. gadā. Konkrēti, lai gan Portugāles iestāžu pieņemto pasākumu budžeta izmaksas nolūkā palīdzēt pārvarēt Covid-19 pandēmiju tiek lēstas 2,5 % apmērā no IKP, paredzams, ka automātisko stabilizatoru darbība veidos vairāk nekā 4 % no IKP prognozētajā vispārējās valdības budžeta deficītā 2020. gadā. Saskaņā ar Komisijas prognozēm vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedz Līgumā noteikto atsauces vērtību – 3 % no IKP – un nav tuvu tai.

Prognozētais Līguma atsauces vērtības – 3 % no IKP – pārsniegums 2020. gadā ir ārkārtējs, jo tas ir nopietnas ekonomikas lejupslīdes rezultāts. Ņemot vērā Covid-19 pandēmijas ietekmi, Komisijas 2020. gada pavasara prognozē paredzēts, ka reālais IKP 2020. gadā samazināsies par 6,8 %.

Prognozētais Līguma atsauces vērtības pārsniegums būtu īslaicīgs saskaņā ar Komisijas 2020. gada pavasara prognozi, kurā tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2021. gadā samazināsies zem 3 % no IKP. Tomēr šīs prognozes ir saistītas ar ārkārtīgi lielu nenoteiktības pakāpi.

Kopumā saskaņā ar Komisijas prognozēm vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā pārsniedz Līgumā noteikto atsauces vērtību – 3 % no IKP – un nav tuvu tai. Prognozētais pārsniegums atbilstoši definīcijām Līgumā un Stabilitātes un izaugsmes paktā tiek uzskatīts par ārkārtēju, savukārt pārsnieguma būtība pašlaik tiek uzskatīta par īslaicīgu. Visi pieejamie pierādījumi, tostarp Portugāles iestāžu sniegtie paziņojumi par budžeta politikas reaģēšanas tvērumu uz nopietnu ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ, norāda uz vispārējās valdības budžeta deficītu, kas 2020. gadā ievērojami pārsniedz Līgumā noteikto atsauces vērtību – 3 % no IKP. Komisija savā 2020. gada 7. maija vēstulē aicināja Portugāles iestādes precizēt 2020. gadam plānotā vispārējās valdības budžeta deficīta apmēru. Savā 2020. gada 13. maija vēstulē Portugāles iestādes nesniedza pieprasīto precizējumu un norādīja uz ārkārtas apstākļiem saistībā ar Covid-19 pandēmiju. Ņemot vērā minētos faktorus, Komisija uzskata, ka tās pašreizējā prognoze par vispārējās valdības budžeta deficītu 6,5 % apmērā no IKP 2020. gadā ir pirmšķietami pietiekams un pārliecinošs pierādījums, ka pastāv Līguma 126. panta 2. punkta a) apakšpunktā definētais pārmērīga budžeta deficīts. Tādējādi analīze pirmšķietami liecina, ka Līgumā un Regulā (EK) Nr. 1467/97 noteiktais budžeta deficīta kritērijs nav izpildīts.

3. PARĀDA KRITĒRIJS

Valdības parāda attiecība pret IKP samazinājās no 122,0 % 2018. gadā līdz 117,7 % 2019. gadā. Minētais samazinājums 2019. gadā galvenokārt atspoguļoja parāda mazināšanas ietekmi, kas izrietēja no stabila primārā pārpalikuma (3,2 % no IKP) un labvēlīgas nominālā IKP izaugsmes un procentu likmes starpības, kur reālā IKP izaugsmes un inflācijas kopējā ietekme (kopā 4,6 %) atsver apjomīgo lielā parāda (3,0 % no IKP) procentu slogu, kas gan pakāpeniski samazinās. Tomēr atlikumu un plūsmu korekcija 2019. gadā bija pozitīva (0,5 % no IKP).

Pēc pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras atcelšanas 2017. gada jūnijā Portugālei tika piemērots trīs gadu pārejas periods, lai nodrošinātu pietiekamu progresu virzībā uz atbilstību parāda samazināšanas kritērijam. Pārejas periods sākās 2017. gadā un beidzās 2019. gadā. Lai nodrošinātu nepārtrauktu un efektīvu progresu virzībā uz atbilstību minētajā pārejas periodā, vienlaikus bija jāievēro divi turpmāk minētie nosacījumi.

- a. Gada strukturālajai korekcijai nevajadzētu novirzīties par vairāk nekā $\frac{1}{4}$ % no IKP no minimālās lineārās strukturālās korekcijas (*MLSA*), nodrošinot, ka parāda samazināšanas kritērijs pārejas perioda beigās ir izpildīts.
- b. Jebkurā pārejas perioda brīdī atlikušajai gada strukturālajai korekcijai nevajadzētu pārsniegt $\frac{3}{4}$ % no IKP (ja vien pirmais nosacījums neietver tādu ikgadējo centienu apmēru, kas pārsniedz $\frac{3}{4}$ % no IKP).

Paziņotie dati liecina, ka Portugāle panāca pietiekamu virzību uz atbilstību parāda samazināšanas kritērijam 2019. gadā, jo tiek lēsts, ka strukturālā bilance pagājušajā gadā uzlabojās par 0,4 % no IKP salīdzinājumā ar piemērojamo *MLSA*, kas ir -1,8 % no IKP.

Līdz ar to analīze liecina, ka parāda kritērijs ir izpildīts, pamatojoties uz 2019. gada budžeta izpildes datiem.

4. BŪTISKIE FAKTORI

Līguma 126. panta 3. punktā ir noteikts: ja kāda dalībvalsts neatbilst viena vai abu šo kritēriju izvirzītajām prasībām, Komisijai jāsagatavo ziņojums. Minētajā ziņojumā *“ņem vērā arī to, vai valdības budžeta deficīts pārsniedz valdības investīciju izdevumus, kā arīņem vērā visus citus būtiskus faktorus, tostarp dalībvalsts ekonomikas un budžeta stāvokli vidēji ilgā laikā”*.

Minētie faktori ir sīkāk izskaidroti Regulas (EK) Nr. 1467/97 2. panta 3. punktā, kurā arī noteikts, ka nepieciešams pienācīgi ņemt vērā jebkurus citus faktorus, kurus attiecīgā dalībvalsts uzskata par būtiskiem, lai pilnībā novērtētu atbilstību deficīta un parāda kritērijiem, un par kuriem dalībvalsts paziņojusi Padomei un Komisijai.

Attiecībā uz atbilstību deficīta kritērijam 2020. gadā jāatzīmē, ka saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1467/97 2. panta 4. punktu minētos būtiskos faktorus nevar ņemt vērā posmos pirms lēmuma pieņemšanas par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu Portugālē, jo vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP pārsniedz atsaucis vērtību (60 % no IKP) un nav izpildīts dubultais nosacījums, proti, vispārējās valdības budžeta deficītam jāpaliek tuvu atsaucis vērtībai, kas ir 3 % no IKP, un tā atsaucis vērtības pārsniegumam jābūt īslaicīgam.

Pašreizējā situācijā attiecībā uz 2020. gadu jāņem vērā vēl viens svarīgs faktors – Covid-19 pandēmijas ekonomiskā ietekme, kura ļoti nopietni ir skārusi budžeta situāciju un kuras dēļ perspektīva ir ārkārtīgi nenoteikta. Pandēmijas rezultātā ir arī iedarbināta vispārējā izņēmuma klauzula.

4.1. Covid-19 pandēmija

Covid-19 pandēmija ir izraisījusi ievērojamu ekonomikas satricinājumu, kam jau ir būtiska negatīva ietekme Eiropas Savienībā. Ietekme uz IKP pieaugumu būs atkarīga gan no pandēmijas ilguma, gan no pasākumiem, kas veikti valstu iestāžu un Eiropas un pasaules līmenī, lai palēninātu tās izplatību, aizsargātu ražošanas jaudas un atbalstītu kopējo pieprasījumu. Dalībvalstis jau ir pieņēmušas vai pieņem budžeta pasākumus, lai palielinātu veselības aprūpes sistēmu kapacitāti un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajām personām un nozarēm. Ir pieņemti arī būtiski likviditātes atbalsta pasākumi un citas garantijas. Kolīdz būs pieejama sīkāka informācija, kompetentajām statistikas iestādēm jāizvērtē, vai minētajiem pasākumiem ir tūlītēja ietekme uz vispārējās valdības bilanci. Kopā ar saimnieciskās darbības samazināšanos minētie pasākumi veicinās krietni lielāka vispārējās valdības budžeta deficīta un parāda veidošanos.

4.2. Ekonomikas stāvoklis vidējā termiņā

Pirms Covid-19 pandēmijas uzliesmojuma Portugāles ekonomikas izaugsme pakāpeniski palēninājās, reālajam IKP pieaugumam no 2,6 % 2018. gadā samazinoties līdz 2,2 % 2019. gadā. Ekonomikas rādītāji bija spēcīgi 2020. gada pirmajos divos mēnešos.

Saskaņā ar Komisijas 2020. gada pavasara prognozi – kas citu faktoru starpā atspoguļo arī Covid-19 pandēmijas gaidāmo ietekmi uz ekonomiku – tagad tiek lēsts, ka 2020. gadā saimnieciskā darbība strauji kritīsies, kad, kā prognozēts, reālais IKP samazināsies par 6,8 %. Attiecībā uz iekšējo pieprasījumu, lai gan tiek prognozēts, ka privātais patēriņš samazināsies nedaudz lēnāk nekā IKP – jo politikas pasākumi daļēji kompensē mājāsaimniecību ienākumu zaudējumus–, tomēr paredzams, ka vissmagāk tiks skartas investīcijas saistībā ar ieilgušo

nenoteiktību un neraugoties uz jaunieviesto elastību Eiropas strukturālajos un investīciju fondos. Attiecībā uz ārējo pieprasījumu tiek lēsts, ka gan eksports, gan imports samazināsies par divciparu skaitli, un importu jo īpaši ietekmēs gaidāmie traucējumi ārvalstu tūrisma jomā. Paredzams, ka bezdarba līmenis no 6,5 % 2019. gadā pieaugs līdz 9,7 % 2020. gadā.

Lai arī lēš, ka reālais IKP pieaugs par 5,8 % 2021. gadā, visticamāk, ka dažās nozarēs, jo īpaši tūrismā, nopietnās sekas būs jūtamas ilgāk. Tā rezultātā tiek prognozēts, ka IKP līdz 2021. gadam saglabāsies zemāks par tā 2019. gada līmeni.

Makroekonomikas prognozes raksturo ārkārtēja nenoteiktība saistībā ar Covid-19 pandēmijas ilgumu un no tās izrietošo ekonomisko ietekmi. Valstij raksturīgi riski arī ir lejupvērsti, ņemot vērā Portugāles ekonomikas paļaušanos uz ārvalstu tūrismu, kuru, kā prognozēts, spēcīgi negatīvi ietekmēs Covid-19 pandēmija. Tie ir mīkstinājoši faktori, novērtējot Portugāles atbilstību deficīta kritērijam 2020. gadā.

4.3. Budžeta stāvoklis vidējā termiņā

Portugāles vispārējās valdības budžeta bilance uzrādīja pārpalikumu 0,2 % apmērā no IKP 2019. gadā, ko veicināja lieli ieņēmumi, jo īpaši sociālās iemaksas un netiešie nodokļi, un procentu izdevumi, kas pastāvīgi samazinājās. Publiskās investīcijas bija 1,9 % no IKP 2019. gadā – salīdzinājumā ar novēroto vispārējās valdības budžeta pārpalikumu –, kas bija zemākas par valdības plāniem un Savienības vidējo rādītāju – 3 % no IKP. Ņemot vērā ietekmi, ko varētu radīt *Novo Banco* iespējamā kapitāla mehānisma turpmāka aktivizēšana (0,5 % no IKP pagājušajā gadā) un citi vienreizēji pasākumi, vispārējās valdības budžeta bilance 2019. gadā sasniedza pārpalikumu 0,8 % apmērā no IKP.

2018. gada 13. jūlijā Portugālei tika ieteikts nodrošināt, lai valdības primāro izdevumu nominālā pieauguma temps, atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un vienreizējus pasākumus, 2019. gadā nepārsniegtu 0,7 % (“izdevumu kritērijs”), kas atbilst gada strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP². Balstoties uz budžeta izpildes datiem un Komisijas 2020. gada pavasara prognozi, neto primāro izdevumu nominālā pieauguma temps lielā mērā pārsniedza piemērojamo izdevumu kritēriju, tādējādi norādot uz būtisku novirzi 1,0 % apmērā no IKP no 2019. gadā izvirzītajām prasībām. Tajā pašā laikā tiek lēsts, ka strukturālā bilance ir uzlabojusies par 0,4 % no IKP, tādējādi norādot uz nelielu novirzi no ieteiktajām strukturālajām korekcijām virzībā uz vidēja termiņa budžeta mērķi 2019. gadā. Vispārējais novērtējums apstiprina būtisku novirzi no Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas prasībām 2019. gadā, un 2018. gadā un 2019. gadā kopā.

Dati, kurus Portugāles iestādes paziņoja 2020. gada 25. martā norāda, ka Portugāle, pamatojoties uz 2020. gada valsts budžetu, kas tika pieņemts pirms Covid-19 pandēmijas uzliesmojuma, plānoja vispārējās valdības budžeta pārpalikumu 0,2 % apmērā no IKP 2020. gadā. Tomēr tiek lēsts, ka pandēmijas sociālekonomiskās sekas radīs ievērojamu pasliktināšanos vispārējās valdības budžeta bilanci 2020. gadā, atspoguļojot automātisko stabilizatoru darbību un nepieciešamību pēc būtiska fiskālās politikas atbalsta.

² Padomes Ieteikums (2018. gada 13. jūlijs) par Portugāles 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Portugāles 2018. gada stabilitātes programmu (OV C 320, 10.9.2018., 92. lpp.).

Stabilitātes programmā ir sniegta informācija par svarīgiem pasākumiem, lai pastiprinātu veselības aprūpes sistēmas reaģēšanas spēju, aizsargātu darbvietas, nodrošinātu sociālo atbalstu un aizsargātu uzņēmumu likviditāti. Minēto politikas pasākumu kopējās tiešās budžeta izmaksas tika lēstas aptuveni 2,5 % apmērā no IKP Komisijas 2020. gada pavasara prognozes noteiktajā termiņā (2020. gada 23. aprīlī). Budžeta stāvokli vidējā termiņā skar neparasti augsta nenoteiktības pakāpe, un riski ir lejuvērsti, kas saistīts ar iespējamo publiskā sektora saistību pieaugumu, ko izraisījuši daži valsts uzņēmumi un privātais sektors, tostarp iespējamā valsts garantiju sniegšana uzņēmumiem un pašnodarbinātajām personām pēc Covid-19 pandēmijas. Minētie riski papildina nozīmīgu, iepriekš pastāvējušu saistību līmeni, kas daļēji saistīts ar banku papildu atbalsta pasākumu iespējamo turpmāko ietekmi uz budžetu.

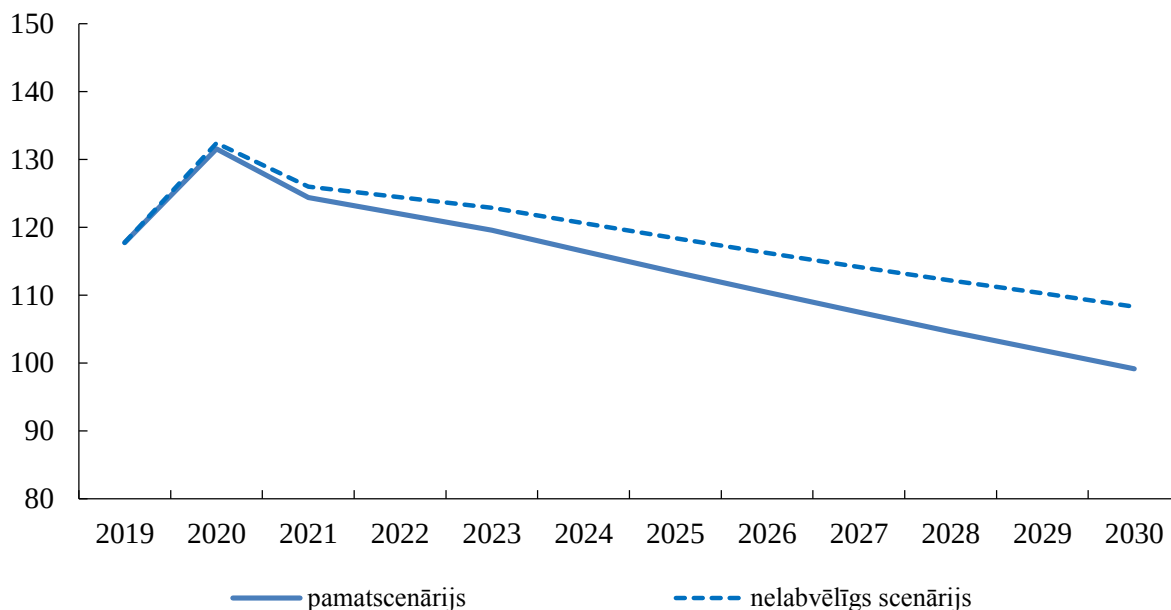
4.4. Valsts parāds vidējā termiņā

Portugāles vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2019. gadā samazinājās līdz 117,7%, ko veicināja stabils primārais pārpalikums un labvēlīga nominālā IKP izaugsmes un procentu likmes starpība. Saskaņā ar Komisijas 2020. gada pavasara prognozi negaidīts primārais deficīts un reālā IKP prognozētā dinamika būtiski ietekmēs vispārējās valdības parāda attiecību pret IKP 2020. gadā, kad tā tiek lēsta 131,6 % apmērā. Tiek lēsts, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies līdz 124,4 % 2021. gadā, tādējādi atsākot pakāpenisku lejuvērstu virzienu, pateicoties gaidāmajai ekonomikas atlabšanai.

Parāda atmaksājamības analīze ir atjaunināta, pamatojoties uz Komisijas 2020. gada pavasara prognozi. Kopumā parāda atmaksājamības novērtējumā ir norādīts, ka, neraugoties uz riskiem, parāda stāvoklis vidējā termiņā saglabājas ilgtspējīgs; šajā novērtējumā ir ņemti vērā svarīgi mīkstinoši faktori, kas jo īpaši ir saistīti ar parāda profilu un vēsturiski zemo procentu likmju līmeni. Svarīgi ir tas, ka, kaut arī valdības parāda situācija īstermiņā pasliktinās Covid-19 pandēmijas rezultātā, saskaņā ar pamatscenāriju ir paredzams, ka parāda attiecība pret IKP vidējā termiņā būs uz ilgtspējīgas (lejuvēršas) trajektorijas³.

³ Pamatscenārijs ir balstīts uz Komisijas 2020. gada pavasara prognozi. Tiek pieņemts, ka pēc 2021. gada fiskālā politika pakāpeniski tiks pielāgota atbilstīgi ES ekonomikas un fiskālās koordinācijas un uzraudzības sistēmām. Reālā IKP pieaugums tiek prognozēts saskaņā ar tā dēvēto *EPC/OGWG T+ 10* metodiku. Jo īpaši (reālo) faktisko IKP pieaugumu nosaka tā potenciālā izaugsme un to ietekmē jebkādas papildu fiskālās korekcijas (izmantojot fiskālo multiplikatoru). Tiek pieņemts, ka inflācija pakāpeniski tuvināsies 2 %. Pieņēmumi par procentu likmēm ir noteikti saskaņā ar finanšu tirgus prognozēm. Saskaņā ar nelabvēlīgo scenāriju tiek pieņemtas augstākas procentu likmes (par 500 bāzes punktiem) un zemāks IKP pieaugums (par -0,5 procentpunktu) attiecībā pret pamatscenāriju (visā prognozes periodā).

1. grafiks. Valdības parāda attiecība pret IKP, Portugāle, % no IKP

Avots: Komisijas dienesti.

4.5. Citi faktori, ko norādījusi dalībvalsts

Portugāles iestādes 2020. gada 13. maijā nosūtīja vēstuli ar būtiskajiem faktoriem saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1467/97 2. panta 3. punktu. Galvenie iestāžu minētie faktori jau lielākoties apskatīti iepriekšējās iedaļās izklāstītajā analizē. Portugāles iestādes savā vēstulē uzsvēra Portugāles fiskālās pozīcijas pozitīvo attīstību katru gadu līdz Covid-19 pandēmijas uzliesmojuma sākumam, kad vispārējās valdības budžeta bilance bija uzlabojusies līdz pārpalikumam 2019. gadā un vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP turpināja vienmērīgi samazināties. Lai arī 2020. gada stabilitātes programmā nebija ietverts makroekonomikas scenārijs vai budžeta plāni līdz vismaz 2020. gadam un minētajā vēstulē nebija precizēts plānotā vispārējās valdības budžeta deficīta apjoms 2020. gadā, Portugāles iestādes atkārtoti apstiprināja savu apņemšanos iesniegt minēto informāciju saistībā ar budžeta procesu Portugālē līdz 2020. gada pirmā pusgada beigām.

5. SECINĀJUMI

Saskaņā ar Komisijas 2020. gada pavasara prognozi ir paredzams, ka Portugāles vispārējās valdības bilance būs deficīts 6,5 % apmērā no IKP 2020. gadā, pārsniegs Līgumā noteikto atsauces vērtību – 3 % no IKP – un nebūs tuvu tai. Lēstais Līgumā noteiktās atsauces vērtības – 3% no IKP – pārsniegums tiek uzskatīts par ārkārtēju, un pašlaik tas tiek uzskatīts par īslaicīgu.

Visi pieejamie pierādījumi, tostarp Portugāles iestāžu sniegtie paziņojumi par budžeta politikas reaģēšanas tvērumu uz nopietnu ekonomikas lejupslīdi Covid-19 pandēmijas dēļ,

norāda uz vispārējās valdības budžeta deficītu, kas 2020. gadā ievērojami pārsniedz Līgumā noteikto atsaucē vērtību – 3 % no IKP. Komisija savā 2020. gada 7. maija vēstulē aicināja Portugāles iestādes precizēt 2020. gadam plānotā vispārējās valdības budžeta deficīta apmēru. Savā 2020. gada 13. maija vēstulē Portugāles iestādes nesniedza pieprasīto precizējumu un norādīja uz ārkārtas apstākļiem saistībā ar Covid-19 pandēmiju. Ņemot vērā minētos apstākļus, Komisija uzskata, ka tās pašreizējā prognoze par vispārējās valdības budžeta deficītu 2020. gadā ir pirmšķietami pietiekams un pārliecinošs pierādījums, ka pastāv Līguma 126. panta 2. punkta a) apakšpunktā definētais pārmērīga budžeta deficīts.

Vispārējās valdības bruto parāda attiecība pret IKP 2019. gadā samazinājās līdz 117,7 %, pārsniedzot Līgumā noteikto atsaucē vērtību – 60 %. Portugāle panāca pietiekamu virzību uz atbilstību parāda samazināšanas kritērijam 2019. gadā.

Saskaņā ar Līgumu un Stabilitātes un izaugsmes pakta šajā ziņojumā tika izskatīti arī būtiski faktori. Attiecībā uz atbilstību deficīta kritērijam 2020. gadā jāatzīmē, ka saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1467/97 2. panta 4. punktu minētos būtiskos faktoros nevar ņemt vērā posmos pirms lēmuma pieņemšanas par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu Portugālē, jo vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP pārsniedz atsaucē vērtību (60 % no IKP) un nav izpildīts dubultais nosacījums, proti, vispārējās valdības budžeta deficītam jāpaliek tuvu atsaucē vērtībai, kas ir 3 % no IKP, un tā atsaucē vērtības pārsniegumam jābūt īslaicīgam.

Kopumā analīze liecina, ka Līgumā un Regulā (EK) Nr. 1467/1997 noteiktais budžeta deficīta kritērijs nav izpildīts.